

Swedish Chapter of International Society of Indoor Air Quality and Climate

Alla läsare är välkomna att skriva i nyhetsbrevet! Skicka ditt bidrag till nyhetsbrevet@swesiq.se (byt 'at' mot '@'). Ansvarig utgivare är SWESIAQ:s styrelse. Redaktör är Anders Lundin. Besök SWESIAQ:s hemsida www.swesiq.se

Nyhetsbrev nr 34

2014-09-16

Höstmöte hos Chalmers i Göteborg 12 november – Ventilation o partiklar

Det finns ett preliminärt program för dagen som bl.a. kommer att innehålla presentationer av inomhusmiljöforskningen på Installationsteknik på Chalmers och som mycket handlar om ventilationsfrågor. Vår värd är docent Lars Ekberg (ventilationsfilter o partiklar) men vi får också lyssna på professor Jan-Olof Dalenbäck och Jan Gustén (ventilation o luftkvalitet i skolor). Aneta Wierbicka kommer att prata om partikel-forskningen vid Lunds universitet. För de som vill blir det möjligt att besöka Installationstekniks laboratorium med testkammare o testriggar. Vi återkommer med anmälningsslänk och detaljerat program.

TEMA: Luftprovtagning inomhus SWESIAQ bjuder in till Pubkväll i Uppsala den 8 oktober!

Vi gör ett försök med att SWESIAQ-medlemmar ska få träffas och utbyta inomhusluft-erfarenheter under mindre uppstyrd förhållanden. Först ut är Uppsala...

Plats: Katalins bakficka
Roslagsgatan 1. Puben
ligger vid Centralstationen,
ingång mot spåren.

Tid: kl. 16 med inledande
kaffe med kaka

Temat för kvällen är luftprovtagning i inomhusmiljöer. Efter en inledning av Johnny Lorentzen, IMM och Jan Kristensson Chemik Lab håller vi en öppen diskussion och byter erfarenheter så länge vi har lust!

SWESIAQ:s medlemmar bjuds på inledande fika och pubmat under kvällen. Drycker betalar man själv.

Om du inte redan är medlem kan du ansöka om medlemskap i förväg via hemsidan eller ta med 250 kr och fylla i blankett vid ankomsten.

Anmäl dej senast måndag den 6/10 via epost till helena.fornstedt@akademiska.se.

Vill du bli värd för något av SWESIAQ:s vår- eller höstmöten?

SWESIAQ är en nationell förening för inomhusmiljö och inomhusluft som är till för hela Sverige. Därför har vi börjat sända våra möten som webinarer så man inte behöver resa för att delta. Men givetvis är det ännu bättre om man kan delta i mötena personligen för att diskutera och träffa kollegor. Därför försöker vi dessutom sprida våra träffar runt om i landet, även om vårens årsmöten ofta legat nära Stockholm:

- 2011 Höstmöte hos SP Borås
- 2012 Årsmöte, Arbets- o miljömedicin, Örebro
- 2012 Höstmöte hos Tyréns, Umeå
- 2013 Höstmöte hos Boverket, Karlskrona
- 2014 Höstmöte hos Chalmers, Göteborg

Vill du tillsammans med din arbetsplats bli värd för ett SWESIAQ-möte under 2015, 2016, ... och få möjlighet att presentera er egen verksamhet men också att tillsammans med SWESIAQ lägga upp ett intressant program för dagen? Skicka ett epost-meddelande till sekreterare@swesiq.se.

Lyssna på SWESIAQ:s vårmöte!

Numera kan du lyssna på föredragshållarna samtidigt som du ser Powerpointpresentationerna. Det hela finns upplagt på Youtube men du måste först logga in som medlem på hemsidan.

- Den nya folkhälsomyndigheten *Michael Ressner*
- Innomhusmiljöaspekter i miljöbyggnader och passivhus *Rebecca Thuleson, Tyréns*
- Hur bedöms kemikalier i byggprodukter i Sverige och EU? *Erik Gravenfors, Kemikalieinspektionen*
- SWESIAQ:s råd om utredning av mikrobiell växt i byggnader *Anders Lundin, Aime Must, Björn Mälarstig och Ingrid Johansson.*

SWESIAQ:s studentrestipendium

Ansökningstiden har förlängts till **1 oktober**. Läs mer om stipendiet på hemsidan.

Pufendorf-institutet i Lund satsar på hälsosamma inomhusmiljöer

Vi spenderar ca 90 procent av vår tid inomhus och trots att vi befinner oss i 2000-talet har vi fortfarande problem med otillräcklig luftkvalité inomhus, fukt, mögel, temperatur, buller och okontrollerbar spridning av luftburna sjukdomar etc. Hur kan vi skapa en hälsosam och energieffektiv inomhusmiljö utan att ge avkall på produktivitet och komfort?

Projektledare från vänster: Yujing Li, Birgitta Nordquist, Aneta Wierzbicka (koordinator) och Emilie Stroh

För att kunna studera samband mellan innemiljö och hälsa bör multidisciplinär forskning som inkluderar ett flertal discipliner bland annat medicinsk, teknisk och beteendevetenskapliga aspekter genomföras. Forskningsanslag från Pufendorfinstitutet vid Lunds Universitet har möjliggjort att forskare från flera olika fakulteter och institutioner vid Lunds Universitet tillsammans kan studera faktorer kring inomhusmiljö och hälsa under åtta månader och diskutera hur forskning kring detta kan utformas. Målet med denna multidisciplinära sammanslutning är att förstå hur vi kan skapa en sund inomhusmiljö som främjar hälsa, välmående, produktivitet, kreativitet samt strävar efter en miljömässig och hållbar energieffektivisering.

Läs mer på: <http://www.vetenskaphalsa.se/forskare-tar-helhetsgrepp-om-inomhusmiljon/>

Den 30 oktober kommer projektet att lanseras på Pufendorfinstitutet i Lund med en heldag fylld av föreläsningar och diskussioner på temat ”en sund

inomhusmiljö”. Evenemanget är kostnadsfritt och vänder sig till alla som har ett intresse inom området. Mer information kommer inom kort på www.pi.lu.se.

[Aneta Wierzbicka](#)

Ergonomi och Aerosolteknologi; Institutionen för Designvetenskap
Lunds Tekniska Högskola; Lunds Universitet

Ny videoserie med tips om hur man förebygger fukt- och mögelskador!

I Finland har man inom Fukt- och mögeltalko-programmet nyligen producerat en serie på tio korta videofilmer som ger praktiska tips till villaägare om hur man bör sköta sitt hus för att undvika fukt- och mögelskador. I videoserien [Från källare till vind](#) går Jorma Piisinen (Finlands motsvarighet till Martin Timell) igenom alla delar av huset, var det finns risker för fuktskador och ger goda råd om hur man förebygger dessa.

I Finland finns det ca 1,1 miljoner enskilda permanentbostäder och 0,5 miljoner fritidshus. Kunskapen om hur man underhåller byggnader, något som tidigare gick i arv från generation till generation, har minskat och de allt mera tekniskt komplicerade byggnaderna ger husägarna huvudbry. Det är dock inte svårt att förebygga fuktskador. Fastighetsägaren kan genom kontinuerlig övervakning och regelbundet underhåll undvika obehagliga överraskningar och därmed stora, dyra renoveringar. Det är fastighetsägaren som ansvarar för att hans hus är säkert och hälsosamt. Men dessa frågor är lika viktiga för de som bor i flerbostadshus, för bostadsköpare och -säljare samt för de som renoverar. Det behövs mera information och kunskap om proaktivt fastighetsunderhåll. Dessa korta filmer är därför ett bra tillskott till det material som redan producerats inom Fukt- och mögeltalkot – Finlands stora satsning för att minska fukt- och mögelskador.

Om det vid en kontroll visar sig att det redan har uppstått fuktskador lönar det sig inte att själv försöka rätta till felet. För att kunna åtgärda en skada behöver man vanligen öppna upp konstruktionen och för det behövs hjälp av en fackman.

Videoserien ”Från källare till vind” är textad till svenska och finns publicerad online på www.hometalkoot.fi och på YouTube.

Annika Glader

Barnallergiforum 20 november

Barnallergiforum vill bidra till att öka kunskapen inom yrkesgrupper som möter barn med allergier som till exempel skolledare, skyddsombud (specialintresserade lärare), skolsköterskor, allergiförskolor, miljöinspektörer, folkhälsosamordnare. Forumet riktar sig också till aktiva inom Astma- och Allergiförbundet.

Läs mer o anmäl dej (billigare före 10 okt) på: astmaoallergiforbundet.se/barnallergiforum

Marie-Louise Luther

Finsk luftkvalitetssimulator

Som SWESIAQ:s studentrestipendiat deltog jag i NSB 2014, det nordiska byggnadsfysik-symposiet i Lund 15-19 juni. Här följer mitt referat av en intressant presentation.

I Finland har man utvecklat en metod, IAQ simulator (Indoor Air Quality Simulator), för att bättre förstå hur fuktskador inuti konstruktioner påverkar inomhusluften. Det påminner om en mindre provningskammare där kontrollerad miljö kan skapas, se fig. 1 nedan. Simulatorens framförallt tänkt att användas i forskningsprojekt eller för att utvärdera mikrobiella

föroreningar från material inuti konstruktioner och dess påverkan på inneluften. Metoden ska ge information om vilka föroreningar som kommer in i inomhusluften, från skadat material i konstruktioner, beroende av olika fuktillstånd, lufttätheter och tryckskillnader såsom i verkligheten.

En första studie visade att MVOC-föroreningar från material i konstruktioner kan simuleras och kvantifieras med denna metod. Studien visade betydligt högre värden på MVOC både från torra och fuktiga konstruktioner med påväxt jämfört med helt oskadade konstruktioner. Ett större undertryck (-20 Pa) inomhus ökade mängden föroreningar i inneluften. Andra mätningar såsom av partikelhalter och TVOC visade inte på några större skillnader.

Metoden är fortfarande under utveckling och dess eventuella möjligheter och begränsningar har nog inte klarlagts fullt ut. Dock är förhoppningen att den ska bidra till mer kunskap om mikroorganismers betydelse och skador på material i konstruktioner och hur det påverkar luftkvaliteten.

Läs hela presentationen (på engelska, bidrag nr 122) genom att ladda ner denna länk: [Moisture Safety - NSB 2014](#).

Referens: Lappalainen, V, Sohlberg, E, Järnström, H, Laamanen, J, Viitanen, H, Pasanen, P (2014); IAQ simulator for evaluating the effects of moisture and microbial problems for indoor air quality; NSB 2014, Proceedings of the 10th Nordic Symposium on Building Physics. Sweden, Lund.

Lars Olsson

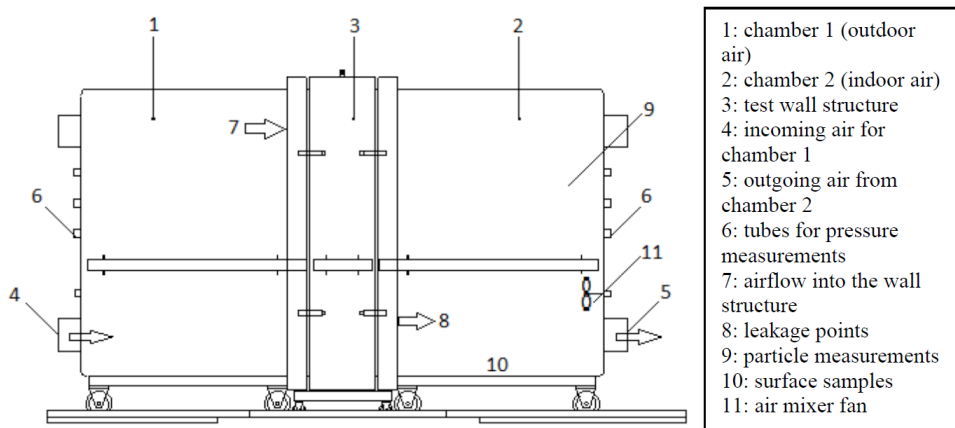

FIG 1. Principle of the IAQ simulator

Har du någon aktivitet som du informera om, nya forskningsresultat eller annat som kan intressera våra nyhetsbrevläsare?

Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet. På SWESIAQ:s hemsida www.swesiaq.se eller i KOMIN:s kalender på www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inomhusmiljöområdet.

Om du vill avbryta din prenumeration på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se